

MANDERSTRÖM, CHRISTOPHER

Anmärkningar öfver herr professorens och kyrkoherdens doct. Olof Celsii tal, om smak uti den svenska så bundna, som obundna vältaligheten. =Anon.= Stockholm, tryckte af Johan Georg Lange, 1768.

Stockholm
1768

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

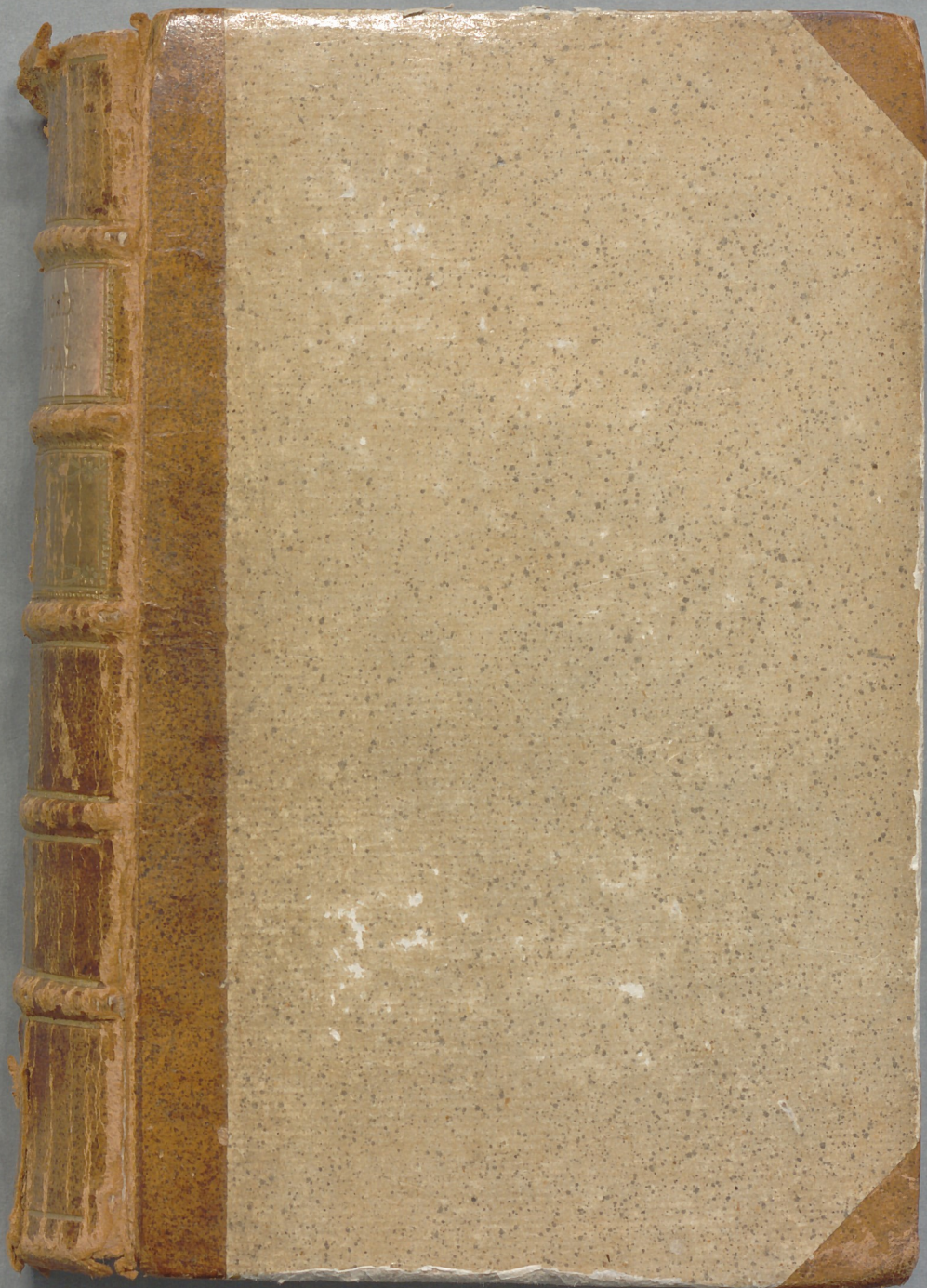
Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Lärda sällsk.

1700-1829

VETENSKAPSAKADEMIEN

[7.]

Ex. A 108

ANMÄRKNINGAR

ÖFVER

HERR PROFESSORENS OCH KYRKOHERDENS

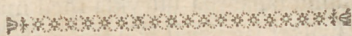
DOCT. OLOF CELSII

TAL,

OM

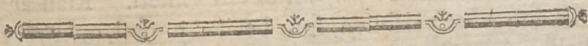
SMÅK UTI DEN SVENSKA SÅ BUNDNA,

SOM OBUNDNA VÅLTALIGHETEN.

Je sai qu'il n'y a point de termes, qui, pris l'un pour l'autre, ne changent la pensée au moins de quelques nuances; mais dans un Ecrivain qui fait sa langue, c'est la pensée qui choisit les mots.

MARMONTEL.

STOCKHOLM,

Tryckte af JOHAN GEORG LANGE,

1768.

å snart Herr Professore och Kyrkoherden
Doct. CELSIJ Tal om Smak i Svenska Vål-
taligheten var af trycket utkommit, gjorde
jag mig ägare därutaf, i tanka at detta ämne, utfördt
af den som länge varit känd för sin styrka i Svensk
Våltalighet, skulle förete något rätt förträffeligit.
Men jag måste tillstå, at jag därutaf, såsom af et Stycke
för Våltaligheten om Våltalighet af en Våltalig,
icke haft det nöje jag skäligen väntat. Utom det, at
sjelfva stylen altigenom är nog trög, har jag på många
ställen funnit tankarna uttrykta med mindre lämp-
peliga ord, hvilket jag likväl bör tro, mera härröra af
vårslöshet vid utarbetningen, än Auctors okunnighet.

Jag vil här anföra de förbättringar jag vid detta
Tal finner oumgångeliga: och om jag därvid ibland
sträcker min granskning til ringare omständigheter,
tror jag det vara förläteligt, när Critiquen är stald
emot en Skrift, som skal undervisa i Språket, och så-
ledes aldraminst borde vara Critique underkastad.

1. Sidan, eller efter denna foliering 3. *Huru
jag må visa mig tacksam emot all bevisst ynnest.*
Tyckes böra heta: för all bevisst ynnest. Man är
tacksam emot personen, som bevisar ynnest, men för
sjelfva ynnesten.

Ibid. *Den skyldigheten längesedan är afgjord.*
Jag håller före, at *fullgjord* vore här rätta ordet och
icke

icke afgjord. At fullgöra sin skyldighet, är et öfveralt brukeligt talesätt; men at afgöra den samma, låter åtminstone för mina öron främmande.

Ibid. När det uppfyller sig. Hvarföre icke När det uppfylles eller ännu rättare när det känner sig uppfyllt.

Ibid. Alt hvad den Kongl. Akademien åstundar. Herr Auctor måste förlåta mig, om jag låger, at han med all sin vördnad och årkänksamhet icke har gjort alt hvad Kongl. Akademien åstundar. Den vanliga seden, at vid Präsidii afläggande hålla et nyttigt Tal, är ännu något som Akademien med rätta fordrar; och när det kommit til årkänksamheten, då först, men icke förr är alt gjort, hvad Kongl. Akademien åstundar. Jag ville därföre lägga til de orden: i den delen åstundar, eller rättare sagt, sig väntar; ty man kan alltid vänta sig ens årkänksamhet, utan at just åstunda den samma.

4. Sidan. När han står likasom i Cirkelens medelpunct. Ordet Cirkelens tyckes här vara öfverflödigt. Om Auctor sagt: när han står likasom i medelpuncten, utmärker detta sista ord allena, at han är omgifven af en Cirkel.

Ibid. Min mindre skickelighet. Tyckes innebära, at Auctor likväl tror sig äga någon skickelighet, hvilket, ehuru han därtill har alt skäl, och jag är med honom där om öfvertygad; han likväl bordt undvika at sjelf nämna. Min oförmögenhet, hade både hos honom utmärkt mera blygsamhet, och i språket varit bättre svarande emot fordran, än skickelighet.

Ibid. När man jemför det tidevarf, i hvilket vi lefva emot dem, som äro förflutna. Bör heta med dem, som äro förflutna. Man kan sätta et tidevarf

delvarf emot et annat; men man måfte jemföra det ena med det andra.

5. Sidan. *Då lärer samma olikhet dem imellan upkomma.* Upkomma är här icke rätta ordet. Olikheten imellan dessa bägge Scribenter upkom redan i det ögnablick, den sidtnämnde fatte sin penna på papperet; men han röjes eller visar sig, då vi nu jemföre deras Skrifter.

Ibid. *Hvilka prisa den äldren, i hvilken de lefva.* Jag vet icke, om de sjelfva kunna prisa äldren för deras egen skull? Bättre hade varit sagt: *för hvilka den äldren bör prisas, i hvilken de lefva.*

6. Sid. *Lucidor och hans samtidingar öfverstege Messenius med hans slägte.* Här äro tvenne ord orätt använde. *Öfverstiga* brukas, då fråga är om större eller mindre tal, mera eller mindre värde &c. til exempel: Tryckfelen i denna lilla Skrift *öfverstiga* det antal däraf finnes i hela Bibelen. En liten Boksamling kan i värde ofta *öfverstiga* et stort Bibliothek. Men om Poëter säger man, at den ena *öfvergår* eller *öfverträffar* den andra. Med Messenii *slägte* lärer Auctor mena hans jemnåldriga, eller dem, som lefvat på en och samma tid med honom, fastän det ser ut, som hela hans famille varit Poëter, eller som Auctor talte om hela människoslägtet.

Ibid. *Tyckes visa sig et vidare rum.* Bör heta *en märkeligare skilnad*: ty Auctors mening lär icke vara, at en längre epoque varit imellan dessa Poëter, än de förenämde, utan at deras Skrifter äro med mera styrka författade.

Ibid. *Hvilka söka högden i desamma.* Läs: *densamma*; ty detta pronomen må se på *smaken* eller

eller på *Våltaligheten*, om det ock vore både den bundna och obundna, bör det alltid stå in singulari. Jag vil ock tro, at det är et tryckfel.

Ibid. *Det är et ämne.* Jag hade tykt mera om *Detta är et ämne.*

7. Sidan. *Vid detta tilfället: läs tilfälle.*

Ibid. *Om min medelmått hos oss kunde åstadkomma något dylikt, då blifver hon ju gagnelig.* Detta är icke grammaticé talt. Emot verbum kunde svarar intet blifver, utan blefve. Jag hade likväl håldre sagt: *Om min medelmått kan hos oss åstadkomma något dylikt; så blifver hon ju gagnelig,* om eljest medelmått är Syenska.

8. Sidan. *Dådan är det, at &c.* Et ofmakeligit talesätt. Hvarföre icke: *Det är orsaken, hvarföre &c.* men ännu ofmakeligare den liknelse, som följer, och hvilken Auctor, om han funnit den så illa passande, som jag, fåkerligen hade utelemnat.

9. Sidan. *Som af moget förstånd så är tyglad.* Jag hade håldre sagt *så bör tyglas.*

Ibid. *Til Våltalighet fordras födelse och konst.* Jag vet icke något, hvartil icke fordras födelse; ty innan den gådt förut, lærer icke någon ting kunna företagas: men Auctor lærer mena en *tycklig födelse*, som han nedanföre nämner; och jag hade önskat, at han här velat bruka samma eller något annat epitheton. Jag hade fatt: *Til Våltalighet fordras utom konsten, jemsål at para därtill född.*

Ibid. *Många, då de hafva sådt den förre i något mått.* Få födelse i något mått, är et ovanligt talesätt.

Ibid. *Hvilken för Poeter är förbuden.* Förbud kunna icke utgifvas af någon annan, än den som är

Herre och Måstare öfver något: men hvilkom är väl den magten gifven, at förbjuda en Poët, at skriva illa? Det hade därföré passat bättre, at säga: *hvilken likväl hos Poëter icke kan tålas*, eller ännu något positivare, *icke är tillätelig*.

Ibid. *Ho vet icke, at en lycklig födelse vid dessa göromålen är oumgångelig?* Jag tycker det hade varit bättre, at säga: *ho vet icke, at en lycklig födelse är til dessa göromål oumgångelig?* ty eljest ser det ut, som at man borde födas under det man hade dessa göromål för händer.

10. Sidan. *Och hoppar likasom den sten man kastar ut åt vattubrynen.* Männe icke *studsa* eller *slinra* passat bättre, at beskrifva denna stens rörelse?

Ibid. *En sådan kör med Icarus &c.* hvilken kör? den naturliga bøjelsen själf, eller den, som har densamma? Den förra allena är nämnd.

Ibid. *Virgilius hade knapt varit til.* Jag tror icke, at Homerus bidragit något til Virgiliis födelse; således hade denne utan den förra, väl kunnat vara til; men om Auctor sagt, at han knapt hade varit *känd*, skulle jag snarare blifva af hans tanka.

11. Sidan. *Som hos sina Landsmän lade grunden.* I denna construction tyckes språket fordra *lagt grunden* och icke *lade*.

Ibid. *At emot des natur bortvändas.* Jag hade håldre sagt, *at emot sin natur förvändas*, äfven som i samma stroph *manlighet* torde passa bättre än *mandom*.

Ibid. *Når naturens bøjelse därtil ger anledning.* Tyckes kunna säjas bättre: *hvar til en naturlig bøjelse gedt honom anledning*.

Ibid. *Hvarigenom han otvisvelaktigt vinner*
strick

skick och rikedom. Sedan Auctor liknat de gamlas skrifter vid rena källor, hade det varit prydeligare sagt; *hvarifrån han hämtar &c.* och i stället för *beqvämlichkeit, at yttra sina tankar,* hade jag satt: *lätthet, at beqvämlichen yttra dem.*

Ibid. *Gör likasom den, hvilken ville lära sig springa, förrän han lärdt, at gå.* Detta allmänna talesätt, är här så anført, som om Auctor kände någon vis, som gjordt sådant försök. Naturligare hade ju denne mening så kunnat uttryckas: *At vilja lära sig tala förr än man lärdt väl tänka, vore likasom at lära sig springa förr än man lärdt at gå.*

12. Sidan. *Måste genom slit och läsning ur de gamlas skrifter vinnas. Vinnas ur något, är icke god Svenska. Hvarföre icke vinnas genom slit och läsning i de gamlas skrifter, eller ock hämtas ur de gamlas skrifter?*

Ibid. *Han talar äfven med Davus.* Jag hade häldre sagt, *som Davus,* at undvika tvetydighet; ty tala med någon colloqui cum aliquo är helt annat. Icke heller hade Auctor behöft kalla honom *dräng;* ty för alla dem som läsa detta Tal, lärers hans person ändå vara känd.

Ibid. *Vil du blifva Historiens lyckliga tolkare.* Jag känner icke den friheten Auctor tager sig, at uti et Tal, stått til Kongl. Vetenskaps Academiens Ledamöter, på vissa ställen tiltala någon vis inbilad person. *Mine Herrar!* och *vil du om hvartannat, slöter något för örat,*

13. Sidan. *Samt at vinna en skickelighet i hjer-na och penna, medelst hvilken allt af sig sjelf faller dig före vid de ställen, där det icke bör saknas.* Allt för många onödiga ord. Monne det intet varit
alt

alt detflamma, at säga: *samt at vinna en skickelighet i hjerna och penna, för hvilken alt faller såsom utaf sig sjelft?*

14. Sidan. *Den inimitable Virgilius.* Hvarföre bruka Fransyska ord uti et Tal om smak i Svensk Vältalighet? och ännu, därtill med Svensk ändelse. Jag vet intet huru lång periphrafs jag håldre tålt, än at se Auctör befläcka sit Tal och skåmma ut vårt språk med detta och dylika ord.

Ibid. *Mången finner, som icke kan sätta sig til papperet.* At sätta sig til papperet, är ingen konst, och därtill behöfves icke mycken läfning; men at sätta penna på papperet, hvilket allmänt betyder detflamma, som at skriva något, därtill fordras insigt och smak, om eljest något godt skal kunna afstras.

Ibid. *Hvilken communicerar sig med honom.* Hvarföre icke meddelar sig, när man skrifer Svenska?

Ibid. *Likafom det ena ljuset tånder det andra, utan at mista något sjelf.* Hvad för något? Jag hade håldre fatt: utan at sjelft mista något af sit sken.

17. Sidan. *När Flaccus vil skriva Satyrer och Bref, blir han skarp, ånskönt snrik.* Jag vet intet om dessa epitheta skarp och snrik utmärka en dålig Satyricus.

Ibid. *För en annan går hon lyckligare under Poëtisk aga.* Jag håller före, at hand är Masculinum. Om Auctör sagt: går den lyckligare, hade ingen tvilt härom upkommit.

Ibid. *Minerva, hvilken som Fruntimer ej kan umbåra sina nycker.* Auctör tyckes vilja nyttja detta infall til Satyre emot Fruntimret; men uttrycker få illa sina tankar, at Satyren snart kunde falla på honom

nom sjelf och hans kón. *At icke kunna umbåra något,* är det samma, som at hafva en ting högst af nöden; och om nycker åro Fruntimren få angelågne, lærer utan tvifvel det andra Kónets vrånga upförande emot dem, dårtill vara orsaken. Men om man säger, at et Fruntimer *icke är utan sina nycker*; så blifver felet hennes och ingen annans.

Ibid. *I hvad skaldskap honom hållst skulle behåga.* Skaldskap är et nytt ord, som jag icke vil förkasta. Eljest hade ordet *skyl* på detta ställe varit tillräckeligt; ty när fråga är om en Poets arbete, förstås det af sig sjelft, at det är et qvåde.

18. Sidan. *Men stupar i modersmålet under medelmåttan.* Är så sublimt sagt, at jag icke vågar utlåta mig däröfver.

Ibid. *Föll denna arma Auctorn.* Är icke correct. Antingen bör det heta *den arme Auctorn*, eller *denne arme Auctorn*.

Ibid. *At kunna skrifva likaväl i sit moders mål.* Man säger icke *skrifva i*, utan *skrifva på* et språk: såsom *skrifva på Latin*, *skrifva på* et främmande språk, eller *på* sit moders-mål.

19. Sidan. *Ty uti Latinen öfvergår han alla i vårt Land, och i Svenskan öfverträffar han många.* Läs: *hvilken i Latinen öfvergår alla i vårt Land, och i Svenskan öfverträffar många.* Af ordet *ty*, väntar sig Läsaren ingen vidare beskrifning på Lagerlöfs snille; utan bevis på Auctors sats, at ingen utom honom förtjent tvenne kranlar.

Ibid. *Som spånade up kindben och maga*; Man spänner up en bössa, et spånne &c. men man spänner ut kindbenet och magen.

Ibid. *Och påminna sig icke.* Läs: *och icke påminna sig.*

20. Sidan. *Jag mins mig hafva låst.* Heter det *låst* eller *låst*? Det förra brukar Auctor här och på 47 sidan; men det senare på 10 och 44 sidan. Således lärer hos honom ännu icke vara afgjordt, hvilketdera är rättaft.

Ibid. *Talar med Cicero, med Alexander.* Hit hörer den Anmärkning jag gjordt vid 14 sidan.

Ibid. *Hvilka i Orationer, Dedicationer eller andra tilfällen plåga nyttjas.* Lås: eller vid andra tilfällen. I et tilfålle är icke Svenska.

21. Sidan. *Detta felet.* Lås: *Detta fel.*

Ibid. *Men at de gamla, om de lämnat mycket förträffeligit, det våra största Måstare med möda imitera, finna åfven vår tids Pedanter efter dem sig värddiga fotspår, hvilka de långt fullkomligare upfylla.* Detta är icke Svenska. Tag bort parenthesisen; så blir det ju: *men at de gamla finna åfven vår tids Pedanter efter dem sig värddiga fotspår.* Alt hade varit hulpit, om Auctor begynt; *men at om de gamle lemnat &c. icke heller fåger man upfylla fotspår, utan tråda i någons fotspår.*

22. Sidan. *Et gravt ånne.* Åter et illa ljudande ord för Svenska Våltaligheten. Om *alfvarsam* icke aldeles uttrycker det samma, som *grave*, ville jag ändå håldre behålla detta Svenska ord, än upfåka et främmande, i synnerhet med den åndelse Auctor betjent sig därutaf, som gör, at det hvarken är Svenska eller Fransyska.

Ibid. *Faller mig före, som når en gammal och årevördig Gubbe skulle löpa i en Harlequins-rock.* Denne partikel *når*, som Auctor orätt brukat för *om*, lämnar Låfaren i den tankan, at någon visf Gubbe här omtalas, som begådt en sådan dårskap; hvilket
likväl

Hikvål af följande orden i *sådan händelse* synes icke hafva varit Auctors mening. Om han tykt orden *som om* stå illa tillfammen, så frågar jag, om icke deras illa ljudande varit drägeligare, än at se en hel mening förvånd? Icke heller vet jag, hvarföre här säges *en rock*, och om icke detta *en* här är öfverflödigt, då signum copulationis visar, at det icke ser på *Harlequin*, utan på *rock*.

25. Sidan. *Och denna regel*. Hvilken regel? Man förflår väl, at Auctor menar den, at tänka med anständighet och som ämnet fordrar; men detta har han ännu icke kallat *regel*, utan *konst*. Jag ville därtöfve, at han hade begynt denna mening: *Och detta är en regel &c.*

26. Sidan. *Scarron var i det förra Seculo &c.* Monne icke i *förra Seculo* gjordt tilfyllest?

Ibid. *Dår han i denna slags Poësie gick så långt*. Bör efter denna Construction beta gådt så långt. Om Auctor sagt: *Uti sin Typhon och förvånda Virgilius gick han i denna slags Poësie så långt*; så hade detta tempus kunnat tålas; men sedan han satt förut, at hans arbete är allmänt kändt, bör detta verbum stå in præterito.

Ibid. *Om ändamålet i Skaldekonsten voro, at hålla Läsfaren uti et ouphörligt och sådant förlustande, som &c.* Man säger icke *ändamålet i en ting*, utan *ändamålet af*, eller *med en ting*, och som *ändamålet* är numerus singularis, hade äfven *vore* varit rättare än *voro*. At höra pronomen *sådant* satt såsom et epitheton til *förlustande*, stöter örat. Hvarföre icke *et ouphörligt förlustande*, och *sådant &c.*

Ibid. *At vi med några af de äldsta Kyrkans Fäder, Bernbardus och Augustinus.* Tvenne personer kunna

kunna icke kallas *några*. Det hade varit hulpet, om Auctor sagt *såsom Bernhardus och Augustinus*, då desse såsom exempel af de öfrige hade varit anförde.

27. Sidan. *Utän at förlora af sit anseende*. Tyckes fordra en tillägning af *något af sit anseende*.

28. Sidan. *Hvem af de gamla &c.* Hvarföre icke *hvilken*, så kunde *hvem* få nyttjas i accusativo? Denna mening tyckes eljest orätt anklaga vårt språk för fattigdom, när orden *skona* och *tiden* hvardera tvänne gånger där förekomma.

30. Sidan. *Hippocren* lärer vara Auctors liford, som han här redan fjerde gången uti sit Tal brukat.

Ibid. *En ren låga, som ifrån bögden ingjuter*. *Gjuta* utmärker en våt eller flytande materia; men som elden är et element, hvilket kommer närmare til våder än vattn, torde *inblåses* här passä sig bättre.

Ibid. *Poëtiska misförder*. Hvarföre icke *missfoster*? Jag menar, at *börd* och *födelse* äro synonyma, och huru kan då *Aetus pariendi* brukas pro ipso partu?

33. Sidan. *Som haglet ur -- molnet*. Om Auctor sagt *molnen*, hade han undvikit den cacophonie *haglet* och *molnet* nu göra.

35. Sidan. *Ärminstone må han ej begynna i bögre ton, än han igenom hela skriften kan bibehålla*. Ordet *bibehålla*, tyckes vilja hafva en accusativum med sig i följe: det hade därföre til äfventyrs varit rättare, at säga: *än at han den hela skriften igenom kan bibehålla*.

36. Sidan. *Om Segervinnaren på jordens Segerrattar*. Om Auctor til Alaric hade skrivit sin Poëme på Svenska, kunde han ännu förtjena äga, för det han i sin vers brukat det oböjliga ordet *Segervinnaren*, hvars accent därigenom, til förargelse för örat, blifvit flyttad til sista stafvelsen ifrån antepenultima.

Ibid.

Ibid. *Om alt stego i proportion emot en sådan begynnelse.* Kunna vi intet umbära det Franskyka ordet *proportion* i Svenskan? Jag menar mig låga alt detlamna med desse ord: *Om alt det öfriga så stego, at det svarade emot denna begynnelse.*

37. Sidan. *Han ger efterhanden långt större gåfvor, än han lofvade.* Lofvade är här intet rätta tempus. Antingen borde Auctor hafva sagt, *än han här lofvar*, eller ock *än han lofvat*.

Ibid. *Kunnen 7 lätteligen rusa neder på den andra sidan.* Rusa utmärker ens egen både vilja och åtgärd, at komma fort, såsom *rusa på sin fiende, rusa in i striden &c.* Det är således illa använt vid et tilfälle, där både vilja och åtgärd tvert om sammanstöta, at hålla sig tillbaka. Däremot hade orden *stupa, rumla, halka, slinta &c.* alla varit tjenlige på detta ställe. För min del hade jag här vågat det i allmänt tal vedertagna *raka utföre på andra sidan; ty den är här äfven öfverflödigt.*

Ibid. *Många Oratorer och Pöeter behaga sig mycket uti, at &c.* Denna phrasis, som Auctor ännu på et annat ställe i sit Tal brukat, är en gallicismus, som aldrig bör vinna burskap i vårt språk.

39. Sidan. *Och hindrar tankarna för hvarje Läsare, hvilken just icke altid har haft tilfälle.* Många onyttiga ord. Jag hade sagt: *och hindrar tankarna för en Läsare, som icke haft tilfälle.*

41. Sidan. *De äro som et nötskal, hvilket när det bräcker, ligger ofta därinnom en mask-stungen kärna.* Denna Construction är falsk. Om parenthesis, när det bräcker, utelemnas, blir det en sådan Svenska. *De äro som et nötskal, hvilket ligger ofta därinnom en mask-stungen kärna.* Icke heller kan en okrossad

okrossad nöt kallas et *nötskal*. Denne mening kunde därför säjunda rättas: *De äro som en bedräglig nöt, uti hvilken, när han krossas, finnes en maskstungen kärna.*

42. Sidan. *Emedan intet af honom är mera öfrit, än hjertat.* Läs: *emedan intet mera af honom är öfrit, än hjertat.* Det kunde eljest se ut, som hjertat vore mera öfrit än alt annat af den döda kroppen.

Ibid. *I en vers öfver den tolfte Carl.* Låter på detta ställe något för Poëtiskt, och hade kanske varit tjenligare, at Auctor behållit det vedertagna talättet *Carl den tolfte.*

43. Sidan. *Des egna skugga.* *Egna* för *egen* är en uppenbar solecilinus. Det heter ju min *egen* fader, min *egen* moder; men in plurali blifver det mina *egna* barn.

45. Sidan. *Än då de af sig sjelf insinna sig.* Här är åter et fel tvärt emot det förenämde, i det Auctor brukat *sjelf* i ställe för *sjelfva*.

46. Sidan. *Gifva sina rim skapnad af Altaren, piramider, kors, &c.* Hvarför får det icke heta *Altare* så väl som *piramider, kors &c.*? Desutan har Auctor här orätt brukat *rim* i ställe för *verser*; ty af rimmen allena lära hvarken Altare eller andre figurer kunna skapas.

47. Sidan. *Hvar stroph börjas af en vis bokstaf.* Bör heta *med* en vis bokstaf. Man säger icke *börja af*, utan *börja med* något.

48. Sidan. *Efterdömen af dykare i poesien.* Detta infall är efter min tanka aldeles värdigt, at äfven inskrifvas i den omtalte Versmakarens tjocka bok, och tyckes hvarken gifva *silfvervärtan* eller *vattusådan* efter.

52. Sidan. *Inga nogräknade beskrifningar.* *Nogräknad* är et ganska godt Svenskt ord; men passar för ingen del på detta ställe. Det utmärker en sinnes affect, som aldrig kan refereras til något dödt ting. Således har Auctor kunnat säga, at *man ej bör vara för nogräknad i sina beskrifningar*; eller om han velat behålla sin construction: *inga alltför noga beskrifningar.*

53. Sidan. *Mången Poët, när han skall beskrifva et slott, gifver han läsaren et inventarium.* Det senare han är öfverflödigt.

54. Sidan. *När en Phæbi dräng.* En låg expression, och blir ännu lågre, när den sammanbindes med *högaktning.*

58. Sidan. *Driftade.* Lås: *drifstat.*

59. Sidan. *En blyg yngling -- får ondt om umgänge, likasom en torr bok får ondt efter läsare.* Här är en ordo perverfus. Som Auctors hufvudämne intet är ynglingen, utan boken; så hade ock liknelsen bordt tagas af den förra, och icke af den senare. Det kan ock hjelpas, om *likaså* sättes i ställe för *likasom.*

Ibid. At *J, mine Herrar, utan ledsnad hafven velat låna mig Edra öron.* Jag vil, som Auctorn, tro, at det skedd *utan ledsnad*; men om han behagat utelemna dessa orden, hade han visat mindre god tanka om sig sjelf.

60. Sidan. *Desse Heder smån.* Hvilka? Auctor har ännu icke nämt annat än dödsfall. Om han sagt, at Academien gjordt förlust af trenne sina Ledamöter; så hade pronomen *dessa* bättre följt däruppå.

61. Sidan. *På den andra sidan.* På *andra sidan* hade ju varit nog.

Utom dessa anmärkingar måste jag ännu förundra mig; huru en så lärd Man, som vår Auctor värligen är, har kunnat fela uti Orthographien af så många citerade namn; såsom 16 sidan, Voltairs för *Voltaires*, eller *de Voltaires*; 18 sidan, Boivain för *Boivin* på tvänne ställen; ibid. Chapelain för *Chapelain*; 29 sidan, Fontenell för *Fontenelle*; 37 sid. Voltair för *Voltaire*; 41 sid. Bouhour för *Bouhours*; 43 sid. Per Bouhour (likasom han hetat Peter) för *le Pere Bouhours*; 58 sid. Chapellain för *Chapelain*, på tvänne ställen; hvilka fel så ofta återkomma, at man svärligen kan skylla dem på Boktryckaren.

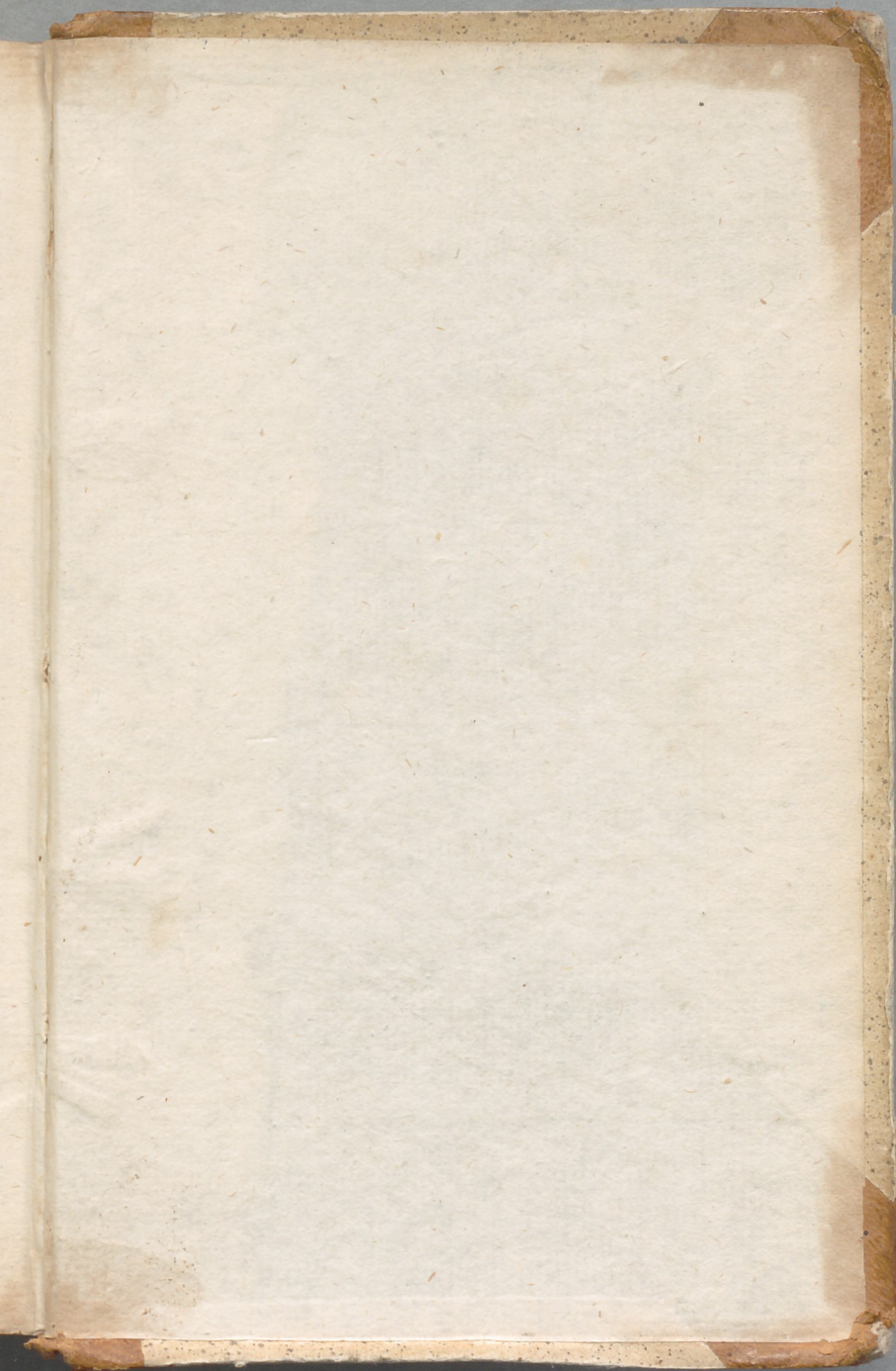
Icke heller förstår jag, hvarföre Auctor orthographerat poëm för *poëme*; poesi för *poësie*; idé för *idée*; harlequin för *Arlequin*; om han tror dessa ord därigenom vara försvenskade, så hörer för honom icke mycket til en öfversättning. Condé för *Condé*; *de manieres* för *des manieres*; guindeés för *guindées* och reden för *Reden* tror jag aldeles vara tryckfel; men undrar ändå, at Auctor ej varit månare om sit Tal, i synnerhet öfver detta ämne, än at sådant färdt undgå hans upmärksamhet och rättelse.

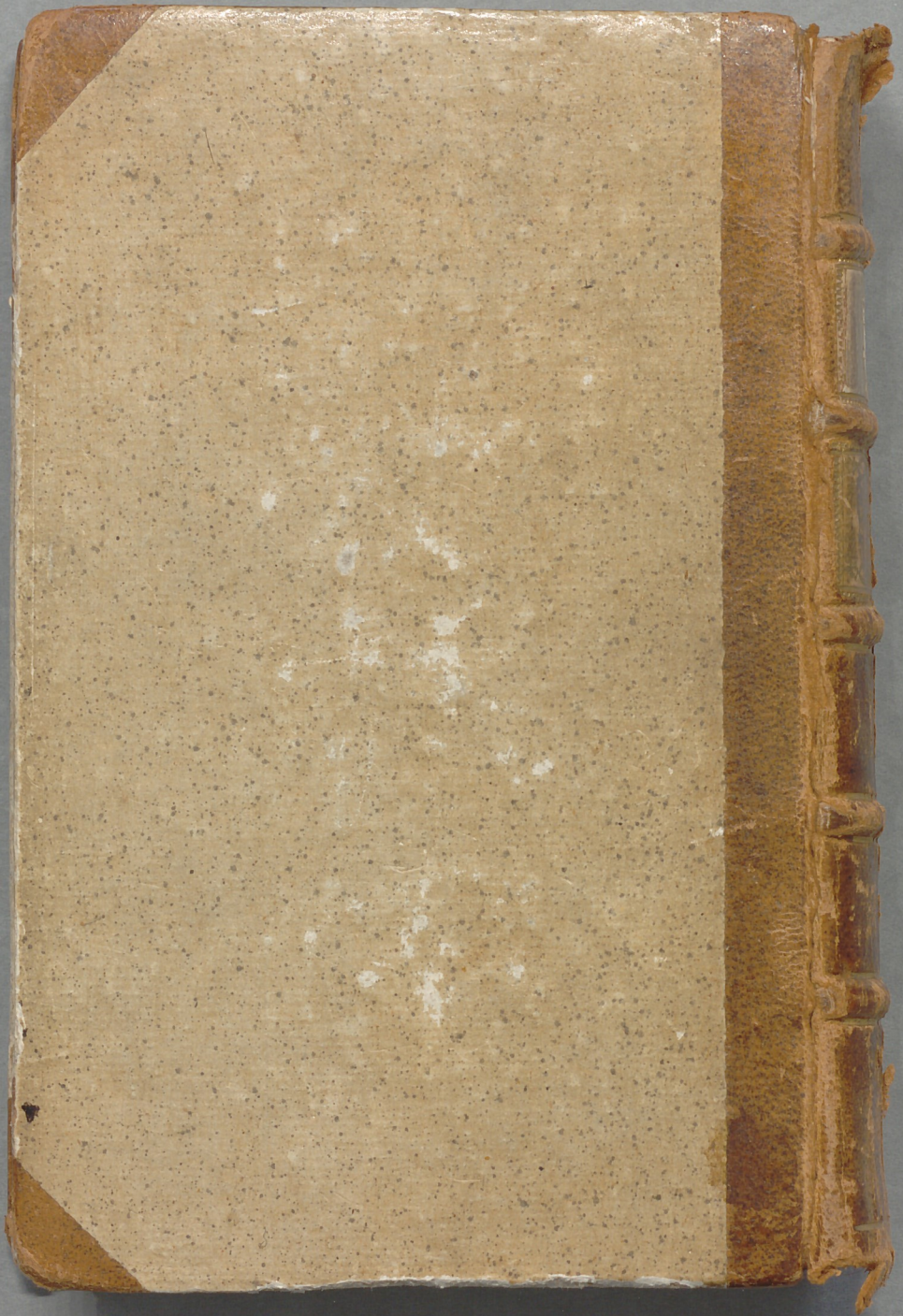
Förrän jag tager pennan af papperet, vil jag likväl förklara, at jag oaktat de här ofvan uptåkte små felaktigheter, tager all upriktig del i den aktning det allmänna med rätta hyser för Herr Professorens och Kyrkoherdens bekanta flit och lärdom. Jag skulle ock icke draga i betänkande, at tjelf påtaga mig de fel, för hvilka jag honom här beskyller, om jag tillika vore Auctor til de vackra Verk och Skrifter vi utaf hans hand äga; och det så mycket häldre, som jag verkligen tror, hvad jag redan sagt, at hans fel mera är värdslöshet, än brist på insigt: men som detta icke desto mindre äfven är et fel, har jag trodt honom böra betala det samma med denna min granskning.

Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus.

HORAT. de Art. Poët.

www.books2ebooks.eu